

*Бобан Ж. Стојановић**
Независни истраживач, Београд

ПРЕДСТАВЉЕНОСТ МЛАДИХ У ЛОКАЛНИМ СКУПШТИНАМА У СРБИЈИ

Сажетак

Овај рад се бави представљеношћу младих у локалним скупштинама и факторима који могу имати утицаја на то. Први део рада бави се положајем младих у правном систему Србије, партиципацијом младих, локалном самоуправом и локалним изборима, као и инструментима локалне омладинске политике. Затим представљамо методолошки приступ и начине прикупљања и кодирања података у статистичком програму (SPSS) и израде зависних и независних варијабли. Први сет варијабли су демографске особине општина и градова, други сет варијабли тиче се стипендија за ученике и студенте, а трећи сет варијабли се односи на локалну омладинску политику која има за циљ унапређење учешћа младих у процесима доношења одлука. Укупан број младих одборника у Србији је 386 од укупно 6483 одборника, што представља 5,95%. Корелационом анализом одбацили смо све хипотезе осим да на број младих одборника у јединицама локалне самоуправе утицај има тип локалне самоуправе, број бирача и одборника у општини или граду, као и величина општине или града и то са слабом и умереном корелационом везом. Одбацили смо све хипотезе које се тичу утицаја ученичких и студентски стипендија и инструмената локалне омладинске политике на број и проценат младих одборника у јединицама локалне самоуправе, односно утврдили смо да подршка ученицима и студентима, као ни инструменти локалне омладинске политике

* Имејл адреса: boban.fpn@gmail.com; ORCID: 0000-0002-7466-7292.

не утичу на повећање броја младих одборника у скупштинама јединица локалне самоуправе у Србији.

Кључне речи: млади, одборници, представљеност, партиципација младих, локална омладинска политика

УВОД

Млади су посебна друштвена, економска, социолошка и политичка категорија у сваком друштву и у свакој држави. Не постоји опште прихваћена категорија младих у свету, већ се она разликује како у нашем региону, тако и у Европи и у свету, али добрим делом опсег година оне друштвене категорије која спада у младе је између 12 и 35 година. У Републици Србији млади су сви они од 15 до 30 година (Zakon o mladima 2011). Уставом Републике Србије је дефинисано да активно и пасивно бирачко право има свака пунолетна особа, а истим правним актом је дефинисано „да се пунолетство стиче са навршених 18 година” (Ustav Republike Srbije 2006). Према томе, део младих нема активно и пасивно бирачко право (од 15 до 18 година), али највећи део младих (млади од 18 до 30 година) у Србији има бирачка права. Младих у Србији према последњем Попису (Republički zavod za statistiku [RZS] 2022) има приближно око 1,5 милион и чине скоро 16% од укупне популације, а према процени њих 200 хиљада има до 18 година, што би у складу са последњим бирачким списком из децембра 2023. године када је у Србији било 6,5 милиона бирача значило да имамо око 13% бирача који спадају у законску категорију младих (Stojanović, Ivković i Kaličanin 2024), што представља једну веома озбиљну политичку циљну групу. С обзиром на заступљеност у популацији, очекивали бисмо да су млади макар у сличном проценту заступљени у представничким институцијама у Србији (Народној скупштини Републике Србије и скупштинама јединица локалне самоуправе у Србији). Ово је кључно истраживачко питање у овом раду, колико су млади политички представљени у својим локалним заједницама и шта од фактора утиче на њихову представљеност.

ПРЕДСТАВЉЕНОСТ И ПАРТИЦИПАЦИЈА МЛАДИХ И ЛОКАЛНА ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА

Учешће младих на локалном нивоу је концепт који се може посматрати на два нивоа, један ближе окренут политичком учешћу, а други учешћу и помагању и унапређењу живота у заједници. Први модел учешћа и партиципације младих представља учешће у процесима доношења одлука и заговарања на локалном нивоу (заговарање одређених јавних политика), а други модел је више окренут активностима унутар заједнице кроз различите програме везане за колективне акције и унапређење вештина младих које можемо окарактерисати као рад у заједници (Berthin 2014). Додатно, као мера највећег утицаја на доношење одлука у вези са младима јесте учешће младих управо у представничким и извршним телима локалних самоуправа (Augsberger, Collins and Gecker 2017), међутим млади су свуда у свету недовољно заступљени (испод представљени) у представничким/законодавним телима (Bidadanure 2021; Kurz and Ettensperger 2023; Stockemer and Sundstrom 2022). Слично је и у Републици Србији, иако немамо тачне податке о учешћу младих у локалним скупштинама у ранијим сазивима јединица локалних самоуправа, као поређење можемо узети број младих народних посланика у претходних 20 година који варира од 1,2% у сазиву Народне скупштине из 2016. године, до 8,8% у сазиву из 2008. године и 11,2% у сазиву из 2020. године (Stojanović, Ivković i Kaličanin 2024).

Члан 8. Закона о младима дефинише Начело активног учешћа младих и наводи: „да сви, а посебно субјекти омладинске политике обезбеђују подстицајно окружење и дају активну подршку у реализацији омладинских активности младих, предузимању иницијативе и њиховом смисленом укључивању у процесе доношења и спровођења одлука које доприносе личном и друштвеном развоју, а на основу пуне обавештености младих”, а члан 10. Закона који дефинише Националну стратегије за младе (као највиши плански документ јавних политика за младе) наводи да је „стратегија документ који на предлог министарства доноси Влада, којим се уређује нарочито – активно учешће младих у друштвеном животу” (Zakon o mladima 2011). Управо прошле године усвојена Национална стратегија за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године предвиђа Посебан циљ 3. стратегије под називом: „Млади су активни учесници друштва на свим нивоима”. Додатно, прецизније се овај циљ

остварује кроз меру 3.1 која каже: „Креирање услова за укључивање младих у процесе доношења одлука и политика које утичу на њих, као и њиховог развоја, примене, праћења спровођења и вредновања” (Strategija za mlade 2023). Према томе, закон и стратегија која уређују област омладинске политике требало би да утичу на активизам младих и промоцију њиховог учешћа у процесима доношења одлука, а сви инструменти и субјекти омладинске политике би требало да подстичу учешће младих у друштвеном животу.

С обзиром да овде говоримо о активном учешћу на локалном нивоу, закон и стратегија за младе предвиђају различите инструменте локалне омладинске политике као што су: канцеларије за младе, савети за младе, омладински клубови (омладински простори), стратегије и акциони планови за младе као документи локалне омладинске политике, финансирање локалне омладинске политике кроз локалне буџете и финансирање удружења младих и за младе и њихових савеза кроз локалне буџете (Zakon o mladima 2011; Stojanović 2021; Milenković i Petrović 2023).

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА И ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Локална самоуправа у Србији је уставна категорија и грађанима се „гарантује право на локалну самоуправу путем слободно изабраних представника” (Ustav Republike Srbije 2006). Локална самоуправа је право грађана да непосредно и преко слободно изабраних представника управљају јавним пословима (Zakon o lokalnoj самоуправи 2007). Локална самоуправа у Србији се реализује кроз општине, градове и град Београд, а градови могу оснивати градске општине које нису јединице локалне самоуправе јер се оснивају статутима градова (Stojanović 2022b).

Локалну самоуправу у Србију одликује: а) једностепени модел организације локалне самоуправе – иако постоје општине, градови и град Београд они су сви истог нивоа локалне самоуправе и она представља једностепени ниво територијалне организације локалне власти (Stojanović 2014; Stojanović i Jović 2014); б) низак ниво финансијске аутономије и самосталности (Stojanović 2014); в) јако ниска „дефинитивност избора” као елемент локалне демократије у коме искључиво од локалних избора зависи формирање локалне власти, изражена пресликаност републичке коалиције на локални

ниво и висок ниво прешироких локалних коалиција зарад одржавања коалиционих договора са националног нивоа (Stojanović 2022b); г) одсуство представљености грађана у локалним скупштинама односно непостојање везе између локалних одборника и грађана (Stojanović 2014; Stojanović 2022b), д) вођење партијских и националних кампања на изборима (Stojanović and Jović 2015; Stojanović and Jović 2017; Lončar and Stojanović 2016) и њ) изразито велика зависност локалних одбора од централа политичких партија као последица ниске унутар-партијске демократије (Stojanović 2022b). Локални избори би требало да буду празник и школа демократије уместо тога што су избори ниже важности (Jovanović 2008) или тзв. полигон избори (Matić 2013) за националне изборе. Одборници у Републици Србији у општинама, градовима и граду Београду, као и у градским општинама где оне постоје бирају се пропорционалним изборним системом, у једној изборној јединици са изборним прагом од 3% и изборним листама које су затворене и за грађане и за партије – партијске изборне листе (Stojanović 2022). Додатно, важно је нагласити да подаци о мониторингу изборних кампања како шире гледано, тако и младих у њима говоре да изборне кампање у Србији не дају превише пажње младима, нити су млади кандидати кључни актери у кампањама (Lončar 2012; Spasojević i Stojanović 2014; Stojanović 2020; Stojanović 2022a; KOMS 2024).

МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА

У овој анализи и испитивању утицаја различитих фактора на број изабраних младих одборника и њихов проценат у односу на укупан број одборника у јединицама локалне самоуправе користићемо 3 сета независних варијабли. Први сет варијабли се тиче демографских, типско изборних особина и степена развоја јединица локалне самоуправе. Испитиваћемо да ли на број и проценат младих одборника у ЈЛС утиче тип локалне самоуправе – да ли је у питању општина или град, број становника ЈЛС дефинисан у 4 категорије (до 10 хиљада становника, од 10 до 50 хиљада становника, од 50 до 100 хиљада становника и преко 100 000 становника), степен развијености ЈЛС подељених у пет категорија развијености: „прва група – степен развијености изнад републичког просека”, друга група – развијеност у распону „од 80 до 100% републичког просека”, трећа група распон од 60 до 80% просека, четврта група – развијеност испод 60%

просека и додатно – пета група девастираних општина са мање од 50% развијености у односу на републички просек (Vlada Republike Srbije 2015). Даље, варијабле у овом сету су и број одборника који се бирају (до 30, од 30 до 50 и више од 50 одборника), број бирача у ЈЛС (до 10 хиљада, од 10 до 30 хиљада, од 30 до 70 хиљада, од 70 до 150 хиљада и више од 150 хиљада бирача) и термин избора (редовни или ванредни). Извори података за овај сет варијабли јесу званични подаци Републике Србије – закони, владине уредбе, Попис становништва, извештаји Републичког завода за статистику и вебсајт Републичке изборне комисије (Zakon o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije 2007; Vlada Republike Srbije 2015; RZS 2020; RZS 2022; Republička izborna komisija [RIK] 2023; RIK 2024).

Други сет варијабли тиче се бриге ЈЛС према младима у категорији образовања, односно у складу са надлежности локалних самоуправа у области образовања (Zakon o lokalnoj samoupravi 2007), испитујемо да ли постоји веза између ученичких и студентских стипендија које се дају или не дају од стране ЈЛС са бројем младих одборника у ЈЛС. Ове варијабле су дефинисане само у односу на то да ли или не постоје ученичке и студентске стипендије за младе у ЈЛС. Извор података за све ЈЛС је ауторова лична база података прикупљена путем инструмента захтева за информације од јавног значаја упућених свим ЈЛС у Републици Србији (Petrović i Stojanović 2021).

Трећи сет варијабли се тиче локалне омладинске политике у Србији која је такође дефинисана законом као једна од надлежности локалних самоуправа (Zakon o lokalnoj samoupravi 2007). Закон о младима предвиђа (факултативно) више инструмената локалне омладинске политике како би се о младима водила брига на најнижем нивоу остваривања управе и све инструменте смо узели у разматрање у подели да ли инструменти постоје или не, а они су: постојање канцеларије за младе у ЈЛС као извршног органа управе који спроводи омладинску политику; средства у буџету ЈЛС за спровођење омладинске политике; део средстава из буџета опредељен за удружења младих и за младе као субјекте спровођења локалне омладинске политике; савет за младе као саветодавно тело скупштина ЈЛС; учешће младих у савету за младе ЈЛС; стратегија за младе/акциони план за младе као плански документ којим се усмерава и креира локална омладинска политика и омладински клуб као установа за младе у којој постоји простор за младе. Додатно,

као варијабле уводимо и оне које би могле да имају утицаја на нашу зависну варијаблу као што је податак да ли су у претходном мандату постојали млади (до 30 година) функционери (политички изабрани функционери) и да ли је у претходном мандату постојао институционално опредељени функционер за младе (члан већа ЈЛС задужен за младе или помоћник градоначелника/председника општине за младе). Додатно, као независну варијаблу креирамо и индекс локалне омладинске политике као меру дефинисану заступљености инструмената локалне омладинске политике у свакој од ЈЛС. Извор ових података је такође ауторова база података која је прикупљена уз помоћ истраживачког инструмента – захтева за информације од јавног значаја који је упућен свим ЈЛС у Републици Србији.

Подаци о зависним варијаблама (број младих одборника у ЈЛС и проценту младих одборника у скупштинама ЈЛС) су такође подаци из базе података аутора (Stojanović i Ivković 2024), а извор података су подаци са вебсајта Републичке изборне комисије за локалне изборе 2023. и 2024. године као што су решења о додели мандата одборницима; Извештаји о резултатима избора, Одлуке о збирним изборним листама и појединачне изборне листе партија, коалиција партија или група грађана (РИК 2023; РИК 2024). База младих одборника је израђена укрштањем ова четири сета јавно доступних података. База броја одборника је кодирана према самом броју одборника (од 1 до 9), док је проценат младих одборника дефинисан у пет категорија (без одборника, до 5% младих одборника, од 5 до 10, од 10 до 15 и преко 15% младих одборника). Укупан број опсервација (N) у овом истраживању је 145 (145 јединица локалних самоуправа у Србији – општине, градови и град Београд без градских општина).

Хипотетички оквир – у овом раду дефинишемо неколико хипотеза које су у вези са зависном варијаблом односно бројем и процентом младих одборника у скупштинама општина и градова и испитујемо утицај три сета независних варијабли. Прве се тичу демографско, типско изборних особина и развоја јединица локалне самоуправе, друге су у вези са издвајањима локалних самоуправа за ученичке и студентске стипендије, а треће варијабле су у вези са развојем и инструментима локалне омладинске политике. На основу претходно дефинисаних варијабли дефинишемо следеће хипотезе:

Хипотеза 1. Број и проценат младих одборника расте са вишим нивоом (иако истостепени) локалне самоуправе (урбанија места) и већим бројем становника, бирача и броја одборника који се бирају, као и са вишим степеном развоја локалне самоуправе.

Хипотеза 2. Број и проценат младих одборника расте уколико ЈЛС издвајају новац за стипендије ученика и студената.

Хипотеза 3. Број и проценат младих одборника расте уколико расте индекс локалне омладинске политике као сумарни приказ постојања појединачних инструмената локалне омладинске политике.

Хипотеза 4. Број и проценат младих одборника расте уколико постоје појединачни инструменти локалне омладинске политике.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Дескриптивни налази: Укупан број младих одборника у Републици Србији је 386 од укупно 6483 одборника, што представља 5,95% младих одборника што је више него дупло мањи проценат заступљености младих у локалним скупштинама у односу на њихову заступљеност у бирачком телу. Просечан број младих одборника по ЈЛС је 2,22 (стандардна девијација – 1,766). Овде представљамо и налазе о стипендијама и инструментима локалне омладинске политике. Чак 93 ЈЛС имају стипендије за студенте, а 52 ЈЛС немају, а 42 ЈЛС имају стипендије за ученике, а 103 ЈЛС немају. Са друге стране, 102 ЈЛС имају канцеларију за младе, а 43 ЈЛС немају. Средства у буџету за локалну омладинску политику издваја 97 ЈЛС, а 48 не издваја. Од тога, 30 ЈЛС издваја и средства за удружења младих и за младе као субјекте локалне омладинске политике. Савет за младе постоји у 84 ЈЛС, а не постоји у 61 ЈЛС. У 55 од 84 ЈЛС млади су саставни део Савета за младе. Омладински клуб има тек 30 ЈЛС. Младих функционера у претходном мандату је било у 34 ЈЛС, а у 111 није било док је у 65 постојао функционер ЈЛС за младе, а у 80 ЈЛС није. Тек једна ЈЛС има индекс локалне омладинске политике 9 (на скали од 0 до 9) и то је Град Лесковац и тек три имају индекс у вредности од 8, а то су: град Нови Сад, град Крушевац и општина Бечеј. Укупан индекс локалне омладинске политике износи 3,66 (стандардна девијација – 2,177).

Табела 1. Корелација варијабли на број и проценат младих одборника

Варијабле	Број младих одборника	% младих одборника
Тип јединице локалне самоуправе	.346***	- .024
Величина јединице локалне самоуправе	.287***	- .086
Термин избора	- .028	- .094
Степен развијености јединице локалне самоуправе	- .147	.030
Број одборника који се бира	.314***	- .043
Број бирача	.345***	- .041
Стипендије за ученике	- .162	- .151
Стипендије за студенте	.096	.029
Канцеларија за младе	.081	.003
Буџет за локалну омладинску политику	.113	- .012
Буџет за удружења	0.38	- .137
Савет за младе	- .004	- .003
Млади у савету за младе	- .136	.114
Омладински клуб	.162	.063
Стратегија за младе	- .093	- .091
Млади функционери у претходном мандату	- .004	- .002
Функционер за младе у претходном мандату	.071	.014
Индекс локалне омладинске политике	.081	- .016

$N=145$, Статистичка значајност *** = $p < 0,001$; ** = $p < 0,01$; * = $p < 0,05$.

Вредности корелације: од -1 до 1; вредности од 0 до 0.3 = слаба корелациона веза; од 0.3 до 0.5 умерена корелациона веза; од 0.5 до 0.7 значајна корелациона веза; од 0.7 до 0.9 јака корелациона веза и од 0.9 до 1 врло јака корелациона веза.

Извор: Обрада аутора

ДИСКУСИЈА И ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Оно што нам налази корелационе анализе показују, за проценат младих одборника не постоји ниједна статистичка значајна веза, а вредности су већински негативне (12 негативних у односу на 6 позитивних). Са друге стране, на варијаблу броја младих одборника, имамо варијабле које су статистички значајне, са slabом и умереном корелационом везом и долазе искључиво из првог сета варијабли

који се бави демографским, типско изборним особинама и степеном развоја јединица локалне самоуправе. Суштински, одмах можемо да одбацимо постављене хипотезе 2, 3 и 4, које су везане за сет два (стипендије за ученике и студенте) и сет три независних варијабли (локална омладинска политика).

На број младих одборника у ЈЛС највећи утицај има тип јединице локалне самоуправе (општина или град), број бирача у ЈЛС, број одборника који се бира и величина јединице локалне самоуправе. Односно, градови ће имати више младих одборника у односу на општине, ЈЛС са растом броја бирача има и већи број младих одборника, што је већа скупштина ЈЛС то је већи и број младих одборника и што ЈЛС има више становника, има и више младих и увид у укрштања података нам то и показује.

Са друге стране, видимо да број и проценат младих одборника не зависи и не постоји веза у односу на постојање ученичких и студентских стипендија, као и да не зависи ни од индекса локалне омладинске политике у ЈЛС, нити постоји зависност у односу на било који појединачан инструмент локалне омладинске политике. Ово су врло занимљиви налази јер показују да инструменти локалне омладинске политике не остварују један од својих примарних задатака, а то је подстицање активног учешћа младих у процесима доношења одлука (посебно не у представничким и законодавним телима). Додатно, објашњење можемо тражити и у томе да није испитивана функционалност и стварни рад постојећих инструмената локалне омладинске политике, већ је истраживање засновано само на томе да ли постоје одређена документа, органи управе, саветодавна тела и слично.

У дискусији ових налаза, вероватно морамо да поставимо питање који су то потенцијални други фактори који утичу на ниску заступљеност младих у локалним скупштинама и њихову испод представљеност. Свакако, основни закључак овог истраживања је да инструменти локалне омладинске политике не остварују довољно добре резултате у погледу учешћа младих у процесима доношења одлука на оном најважнијем нивоу – учешће у представничким и законодавним телима. Социо-демографске карактеристике ЈЛС код којих смо пронашли статистичке значајности у погледу утицаја на проценат и број младих одборника јесу очекивани (иако са слабом и умереном корелационом везом), али дефинитивно нисмо очекивали да ниједан од сетова независних варијабли које су

повезани са омладинском политиком или стипендијама не утиче на представљеност младих у локалним скупштинама.

Као теме за дискусију за потенцијално образложење оваквих резултата можемо навести неколико ствари које могу бити предмет нових истраживања у вези са овом темом. Као прво, институционални оквир избора на локалном нивоу (партијске затворене листе) и као последица тога низак ниво унутар-партијске демократије где постоји велика зависност локалних одбора од централа политичких партија. Све ово вероватно демотивише младе да се активније укључе у политичке партије што говоре и налази истраживања о младима да је мање од 5% младих укључено (у чланство) у политичке партије (Stojanović, Ivković i Kaličanin 2024). Као друго, у складу са унутар-партијском демократијом и високо развијен ниво клијентелизма (Pavlović 2022) у Србији коме су млади врло вероватно мање склони него старији грађани и ово може бити правац даљих истраживања политичке партиципације и заступљености младих. Као треће, узроке у малом броју младих одборника у ЈЛС и испод представљености младих можемо тражити и у незаинтересованости младих за рад јединица локалне самоуправе, односно локалне политике, генерално ниску заинтересованост за политичка дешавања, осећај да не могу да утичу на процесе доношења одлука и изузетно ниско поверење у готово све институције (Stojanović, Ivković i Kaličanin 2024). Четврто, не треба заборавити да су локални избори бојкотовани 2020. године од готово целе опозиције у Србији, као и део јунских локалних избора који су одржани у 2024. години – што нам ипак говори о нередовности и непредвидивости локалног политичког живота и екстерних фактора који утичу на то. Као пето, потенцијалне разлоге треба тражити и у типу политичког режима у Србији, односно неразвијеној демократији и различитим елементима политичке борбе и политичких активности (Vladislavljević 2019; Bursać and Vučićević 2021).

РЕФЕРЕНЦЕ

- Augsberger, Astraea, Mary Elizabeth Collins, and Whitney Gecker. 2017. "Best Practices for Youth Engagement in Municipal Government." *National Civic Review* 1 (2017): 9–16.
- Berthin, Gerardo. 2014. "Youth Political Participation in Local Governments: Initial Evidence from Latin America." *Social and Economic Studies* 3/4 (2014): 107–142.

- Bidadanure, Juliana Uhuru. 2021. "Youth-ing Politics: A Defense of Youth Quotas in Parliaments." In *Justice Across Ages: Treating Young and Old as Equals*, ed. J.U. Bidadanure, 209–232. Oxford: Oxford online edn.
- Bursać, Dejan, and Dušan Vučićević. 2021. "Election Boycott in a Hybrid Regime: The Case of 2020 Parliamentary Elections in Serbia." *New Perspectives* 29 (2): 187–196. DOI: 10.1177/2336825X211009106.
- Jovanović, Milan. 2008. „Reforme izbornog prava lokalne samouprave u Srbiji.” *Politička revija* 2 (2008): 351–378.
- KOMS. 2024. *Mladi u kampanji 2023. Finalni monitoring izveštaj – Ko i koliko se obraćao mladima*. Beograd: Krovna organizacija mladih Srbije.
- Kurz, Kira Renee, and Felix Eттensperger. 2023. "Introducing a New Dataset: Age Representation in Parliaments on the Party-Level." *Statistics, Politics and Policy* 14 (3): 357–374. DOI: 10.1515/spp-2023-0014.
- Lončar, Jelena. 2012. „Politike identiteta i kvalitet života u izornoj kampanji političkih stranaka 2012.” U *Javne politike u izornoj ponudi: izbori i formiranje vlasti u Srbiji 2012. godine*, ur. Zoran Stojiljković i Gordana Pilipović, 73–92. Beograd: Konrad Adenauer fondacija.
- Lončar, Jelena, and Boban Stojanović. 2016. "The Influence of the Electoral System on Candidates' Election Campaign Strategies and the Work of Members of Parliament." In *Z. Voters, Parties, Elections - How to Democratize Political Parties in Montenegro and Serbia?*, eds. Zoran Stojiljković and Dušan Spasojević, 69–86. Belgrade, Podgorica: Faculty of Political Sciences, University of Belgrade and Center for Monitoring and Research – CeMi.
- Matić, Petar. 2013. „Rezultati i posledice lokalnih izbora u Srbiji 2012. godine.” U *Izbori u Srbiji 2012. godine: (ne)očekivana promena*, ur. Milan Jovanović i Dušan Vučićević, Beograd: Institut za političke studije.
- Milenković, Dejan, i Agatina Petrović. 2023. „Institucionalni okvir organizovanja mladih u jedinicama lokalne samouprave u Republici Srbiji – problemi i potencijalna rešenja.” *Srpska politička misao* 81 (3): 51–75. DOI: 10.5937/spm81-45344.
- Strategija za mlade u Republici Srbiji za period od 2023. do 2030. godine [Strategija za mlade], „Sl. glasnik RS”, 9/2023-43.

- Pavlović, Dušan. 2022. "How to Approach State Capture in Post-communist Europe. A New Research Agenda." *Journal of Contemporary European Studies* 31 (3): 960–978. DOI: 10.1080/14782804.2022.2106951.
- Petrović, Agatina i Boban Stojanović. 2021. *Stipendije za učenike i student sa hendikepom u jedinicama lokalne samouprave u Republici Srbiji*. Beograd: Udruženje studenata sa hendikepom.
- Republička izborna komisija [RIK]. 2023. „Odluke izbornih komisija - Lokalni izbori 2023.” *RIK*. Poslednji pristup 2. avgust 2024. <https://www.rik.parlament.gov.rs/dokumenta/sr/41985>.
- Republička izborna komisija [RIK]. 2024. „Odluke izbornih komisija - Lokalni izbori 2024.” *RIK*. Poslednji pristup 2. avgust 2024. <https://www.rik.parlament.gov.rs/dokumenta/sr/41985>.
- Republički zavod za statistiku [RZS]. 2020. *Statistički godišnjak*. Beograd: Republički zavod za statistiku. Poslednji pristup 2. avgust 2024. <https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/Pdf/G20202053.pdf>.
- Republički zavod za statistiku [RZS]. 2022. *Srbija Popis 2022*. Beograd: Republički zavod za statistiku. Poslednji pristup 2. avgust 2024. <https://popis2022.stat.gov.rs/sr-Latn/>.
- Spasojević, Dušan, i Boban Stojanović. 2014. „Ekonomske i socijalne politike u izornoj kampanji 2014.” U *Izborne ponude i rezultati: Evropski izbori i izbori u Srbiji 2014. godine*, Ur. Zoran Stojiljković, Dušan Spasojević i Gordana Pilipović, 45–62, Beograd: Konrad Adenauer fondacija i Centar za demokratiju Fakulteta političkih nauka.
- Stockemer, Daniel, and Aksel Sundstrom. 2022. *Youth without Representation: The Absence of Young Adults in Parliaments, Cabinets, and Candidacies*. Michigan: University of Michigan Press.
- Stojanović, Boban. 2014. „Lokalna demokratija u Srbiji – stanje i perspektive.” *Srpska politička misao* 45 (3): 75–92. DOI: 10.22182/spm.4532014.4.
- Stojanović, Boban. 2020. *Mladi u kampanji 2022 – Monitoring izveštaj*. Beograd: Krovna organizacija mladih Srbije.
- Stojanović, Boban. 2021. *Lokalna omladinska politika: Saveti za mlade u jedinicama lokalnih samouprava*. Krovna organizacija mladih Srbije.
- Stojanović, Boban. 2022a. *Mladi u kampanji – Monitoring izveštaj*. Beograd: Krovna organizacija mladih Srbije.
- Stojanović, Boban. 2022b. *Uticaj političkih partija na formiranje lokalnih izvršnih vlasti u Srbiji od 2008. do 2016. godine*. Doktorska disertacija: Univerzitet u Beogradu: Fakultet političkih nauka.

- Stojanović, Boban, i Nikola Jović. 2014. „Decentralizacija odlučivanja u gradu Beogradu – stavovi građana o učinkovitosti.” *Politička revija* 42 (4): 97–116. DOI: 10.22182/pr.4242014.6.
- Stojanović, Boban, and Nikola Jović. 2015. “Personal or Party Election Campaigns in Serbia – Empirical Findings.” *Comparative Balkan Politics* 1 (2015): 5–25.
- Stojanović, Boban, and Nikola Jović. 2017. “Personal or Party Electoral Campaigns in Serbia, Bosnia and Herzegovina, Montenegro and Kosovo* - Empirical Findings.” *Serbian Political Thought* 15 (1): 37–51. DOI: 10.22182/spt.1512017.3.
- Stojanović, Boban, i Aleksandar Ivković. 2024. *Mladi u lokalnim skupštinama – Republika Srbija 2024*. Beograd: Krovna organizacija mladih Srbije.
- Stojanović, Boban, Aleksandar Ivković, i Boris Kaličanin. 2024. *Alternativni izveštaj o položaju i potrebama mladih u Republici Srbiji – 2024. godina*. Beograd: Krovna organizacija mladih Srbije.
- Ustav Republike Srbije, „Sl. glasnik RS”, br. 98/2006 i 115/2021.
- Vlada Republike Srbije, Uredba o utvrđivanju Metodologije za izračunavanje stepena razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave, „Sl. glasnik RS”, 62/2015.
- Vladislavljević, Nebojša. 2019. *Uspon i pad demokratije posle Petog oktobra*. Beograd: Arhipelag.
- Zakon o mladima, „Sl. glasnik RS”, br. 50/2011 i 116/2022 - dr. zakon.
- Zakon o lokalnoj samoupravi, „Sl. glasnik RS”, br. 129/2007, 18/2016, 47/2018 i 111/2021 - dr. zakon.
- Zakon o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije, „Sl. glasnik RS”, br. 129/2007, 83/2014 - dr. zakon, 101/2016 - dr. zakon, 47/2018 i 111/2021 - dr. zakon.

Boban Ž. Stojanović*

Independent researcher, Belgrade

REPRESENTATION OF YOUTH IN LOCAL ASSEMBLIES IN SERBIA

Resume

This paper examines the representation of young people in local assemblies and the variables that may influence it. The first part of the paper deals with the legal status of youth in the Serbian legal system, youth participation, local government, and local elections, as well as the instruments of local youth policy. We then present the methodological approach and the methods used for data collection, coding in SPSS, and the creation of dependent and independent variables. The first set of variables relates to the demographic characteristics of municipalities and cities, the second set pertains to scholarships for pupils and students, and the third set concerns youth local policies aimed at improving youth participation in decision-making processes. The total number of young councilors in Serbia is 386 out of 6,483 councilors, representing 5.95%. Through correlation analysis, we rejected all hypotheses except that the type of local government, the number of voters and councilors, and the size of the municipality or city have the greatest influence on the number of young councilors, although with a weak or moderate correlation. We rejected all hypotheses regarding the influence of student and pupil scholarships and local youth policy instruments on the number and percentage of young councilors in local government units. We have determined that support for pupils and students, as well as the instruments of local youth policy, do not influence the increase in the number of young councilors in the assemblies of local government units in Serbia

Keywords: youth, councilors, political representation, youth participation, local youth policy

* E-mail address: boban.fpn@gmail.com; ORCID: 0000-0002-7466-7292.

* Овај рад је примљен 15. августа 2024. године, а прихваћен на састанку Редакције 17. октобра 2024. године.